

MISTRZOWSKI (8) *ai*

mistrzowski (7), **mistrowski** (1); mistrzowski *Mqcz* (2), *CzechRozm*, *StryjKron*, *SarnStat*, *KlonFlis*, *KlonWor*; mistrowski *FalZioł*.

o jasne.

sg m [D mistrzowski(e)mu.] ◊ *A* mistrzowski (1). ◊ *I* mistrzowskim (1). ◊ *L* mistrzowskim (1).
◊ *f I* mistrzowską (1). ◊ *L* mistrzowskiej (1). ◊ *n G* mistrzowski(e)go (1). ◊ *A* mistrzowski(e) (1)
[*MetrKor* 1578, 117/444 może *av*]. ◊ *pl L* mistrzowskich (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI – XVIII w.*

Przymiotnik od „mistrz” (8) :

a. *Od znac.* ‘nauczyciel’; *magistralis Cn* (2) :

α. *W funkcji rzeczownika:* »mistrzowskie« (1) :

W przeciwstawieniu: »uczniowskie ... mistrzowskie« (1); *CzechRozm* 59 *cf* *Zwrot*.

Zwrot: »mistrzowskiego zakroić« = *zrobić coś po mistrzowsku; tu iron. popełnić gruby błąd* (1):
ącźby fie mogło wiele mowić/ y wiele znacznych y śprofnych błędow pokázác: wżákże [...] krotkoć/
nie iáko vcźniowi ále iáko miŕtrzewi odpowiem: Boś też ty iuż nie vcźniowŕkiego/ ále miŕtrzewŕkiego
zákroił. Chcąc mię tym od práwe⁸⁰ á zbáwiennego gosćinćá odwieść. *CzechRozm* 59.

β. *O Chrystusie; tu dawany przez nauczyciela apostołów – Chrystusa* (1) : Nie przeŕtánie ná twoim/
áz przeda y ćiebie/ Iák Iudaŕz wytuczony ná Miŕtrzewŕkim chlebie. *KlonWor* 28.

b. *Od znac.* ‘majster, doskonały rzemieślnik’ (1) : [Który by wdowę mistrzową albo córkę
mistrzowską pojął, ten będzie mógł mistrzem zostać *WilkPozn* III 1589 nr 85, 1589 nr 85, 1592
nr 91.]

[*W funkcji rzeczownika:* »mistrzowskie« = *prawdopodobnie czynności związane z uzyskaniem
uprawnień mistrza rzemieślniczego:* Item. vchwaliaią gđybŕ ktorŕ zbraciei począł sobie robicz
rzemioŕlowi [!] dolicz vcźynil ŕ Miŕtrzewŕkie przeprawil tedy do roku ŕ ŕzefcziu niedziel ma ŕię
ozenicz. *MetrKor* 1578 117/444.]

Wyrażenie: »mistrzowskie koło« = *mistrzowie z zarządu cechu rzemieślniczego* (1): Bo zá dekretem
muŕzą cechmiŕtrzewŕkiem Iedni pieniádzmi odbyć/ drudzy woŕkiem. Drudzy cźęŕtuią/ choć im nie
weŕoło Miŕtrzewŕkie koło. *KlonFlis* F.

c. *Od znac.* ‘człowiek wykształcony, noszący tytuł magistra’ (3) :

Wyrażenia: »nauki mistrowskie« = *nauki wymagające doskonałej umiejętności i znanstwa* (1):
Cźłowiek bywa navcźony w gwiazdarzkiey navcze/ w muzycze/ w dzalaniu [!] licźby/ w rozmiernianiu
rzeczy trudnych, w navkach miŕtrzewŕkich [w náukách Miŕtrzewŕkich *SienHerb* 431a]/ w filozophij/
w kupiecztwie w wykładaniu ięzykow, w rzeczách chytrich. *FalZioł* V 51v.

»mistrzowskim obyczajem« (1): *Personam magistri sumere, Miŕtrzewŕkim fie obyczáyem ŕtáwić.*
Mqcz 432b.

»wsadzanie na tytuł mistrzowski« = *nadawanie tytułu mistrza* (1): *Quando erit promotio
magistorum, Kiedyły będą miŕtrze cźinić? to yeŕt/ obrzędy ty obchodzić wŕadzánia na tytuł
miŕtrzewŕski. Mqcz* 234d.

d. *Od znac.* 'najwyższy zwierzchnik zakonu rycerskiego'; *tu należący do wielkiego mistrza krzyżackiego lub odeń zależny* (2) : gdzieby oboiá ftroná gránic fłuźnémi znáki niemoglá dowiédźdź/ niech to będzie ná woléy Miłtrzowłkiéy [*in optione Magistri JanStat 882*] *SarnStat 1109.*

W połączeniu szeregowym (1): sftálá fię vgodá y pokoy wieczny [...] ktorego poftánowienia priwiley [...] pieczęciámi Krolewłką/ Miłtrzowłką/ y Pnow Rad Duchow- nych y Swieckich vmocniony. *StryjKron 647.*

e. [*Od znac.* 'władca, przełożony'; *tu w funkcji rzeczownika: urząd zwierzchni:* A wszyawszy ye [*miasto*] poloszył [*Aleksander*] thamo mystrowszky [*posuit ibi ... magistratus*; poftáwił ftolec krolewski *HistAl E5*] y wszythky myastha okolyczne poddal yemu *HistAl 1510 180.*]

Cf **MISTERNY, MISTERSKI, MISTRZOW, MISTRZOWNY, MISTRZSKI**

IM